

Încercarea de eludare a sancțiunilor impuse de UE împotriva Rusiei te poate pune pe lista neagră a Comisiei Europene ca individ

Autori:

- *Cosmin Dincă, Manager, Comerț Internațional, EY România*
- *Mihai Petre, Director, Comerț Internațional, EY România*

Ca răspuns la situația din Ucraina, Comisia Europeană a elaborat o serie de restricții asupra importurilor și exporturilor de bunuri de origine rusă. Companiile europene nu mai pot exporta/importa anumite bunuri către/din Rusia, iar companiile rusești nu mai pot vinde anumite bunuri pe piața din UE. De exemplu, petrolul și produsele petroliere conexe, cărbunele, oțelul, lemnul, băuturile alcoolice de origine rusă sunt interzise să fie importate în Uniunea Europeană.

În condiții bine stabilite, comerțul cu anumite bunuri (de exemplu, produse alimentare, medicamente sau anumite semifabricate) este încă permis între cele două teritorii, însă importatorii și exportatorii tot trebuie să fie atenți de la cine achiziționează sau cui vând astfel de produse.

Motivul principal de îngrijorare este că restricțiile nu se opresc doar la nivel de produs, ci se extind și asupra entităților care comercializează respectivele mărfuri și a persoanelor care controlează în mod direct sau indirect aceste companii.

Comisia Europeană atrage atenția că în perioada următoare va intensifica eforturile și măsurile împotriva încercărilor de

eludare a acestor sancțiuni, dat fiind numărul mare de astfel de cazuri din ultimul timp. Mai precis, cei care încearcă să eludeze sancțiunile (atât ca indivizi, cât și ca entități) vor fi puși pe lista neagră de sancțiuni care vor fi făcute publice. De exemplu, persoanele care achiziționează bunuri rusești supuse restricțiilor, dar care sunt transportate din alte teritorii/țări în Uniunea Europeană riscă să ajungă pe lista neagră. În oglindă, persoanele care exportă mărfuri din UE prin alte teritorii, cu intenția de a facilita importul ulterior al acestora în Rusia de către companii supuse restricțiilor riscă aceleași sancțiuni.

Pentru a se asigura că nu ajung pe lista neagră, este recomandat ca importatorii/exportatorii europeni să verifice în avans dacă partenerii comerciali sunt sau nu supuși sancțiunilor (de exemplu, prin activități de *due-dilligence*), precum și dacă dovezile de origine aferente mărfurilor sunt corect întocmite.

În România, nerespectarea sancțiunilor internaționale se pedepsește cu amendă de la 10.000 de lei, la 30.000 de lei, precum și cu confiscarea bunurilor. De asemenea, autoritățile de control pot aplica și sancțiuni complementare, cum ar fi suspendarea activității companiei pe o perioadă între 1-6 luni.

În concluzie, pentru a evita amenzile și aplicarea de sancțiuni nedorite, importatorii/exportatorii trebuie să realizeze o verificare mult mai atentă și continuă a partenerilor comerciali și a dovezilor de origine ce stau la baza tranzacțiilor (cui vindem, de la cine cumpărăm, ce origine au bunurile). Atât activitățile de verificare a partenerilor comerciali cu ajutorul tehnologiei, cât și corecta utilizare a instrumentelor prevăzute de legislația vamală (de exemplu, Informațiile de Origine Obligatorii, efectuarea calculelor de origine în sistem *black-box*, pentru păstrarea confidențialității datelor, verificarea încadrării tarifare a produselor) reprezintă instrumente-cheie care pot

reduce semnificativ riscul de aplicare a sancțiunilor. Experții EY pot pune la dispoziție astfel de instrumente de control și monitorizare hibridă a sancțiunilor și a conexiunilor dintre diverse entități susceptibile de a încerca eludarea diverselor sancțiuni internaționale.

Companiile își îmbunătățesc strategia de raportare despre climă, dar încă întârzie să acționeze pentru decarbonare

- Creștere puternică a numărului de companii care furnizează informații despre impactul climatic, dar calitatea raportării nu se îmbunătățește
- Doar o treime dintre organizații menționează impactul schimbărilor climatice asupra activității lor în situațiile financiare

Companiile din întreaga lume încep să își îmbunătățească raportările privind riscurile climatice, dar nu iau încă măsurile necesare pentru a aborda aceste riscuri și pentru a răspunde nevoilor investitorilor și clienților, potrivit celui mai recent Barometru global al riscurilor climatice realizat de EY.

Raportul, aflat la a patra ediție, analizează măsura în care organizațiile din întreaga lume raportează cu privire la riscurile și oportunitățile climatice și iau măsuri pentru a le atenua. Acesta examinează eforturile a peste 1.500 de întreprinderi din 47 de țări de a publica informații, pe baza

celor 11 recomandări stabilite de Task Force on Climate-related Financial Disclosures (TCFD), care a fost înființat pentru a îmbunătăți și crește raportarea datelor financiare legate de climă. Barometrul acordă punctaje companiilor în funcție de numărul de informații recomandate pe care le fac (acoperire) și de amploarea sau detaliile fiecărei informații (calitate).

Conform Barometrului, în prezent, mai multe organizații furnizează un anumit nivel de informații (acoperire mai bună) cu privire la fiecare dintre recomandări, decât în anii precedenți. Dacă un scor de 100% ar arăta că sunt publicate informații cu privire la toate recomandările, scorul mediu din acest an este de 84% – în creștere față de 70% în 2021.

Cu toate acestea, companiile încă se străduiesc să îmbunătățească calitatea rapoartelor lor. Scorul mediu al calității se situează la 44% – doar puțin peste scorul de 42% din sondajul de anul trecut. Un scor de 100% ar demonstra că o companie raportează toate detaliile necesare.

Massimo Bettanin, EY România, Partener schimbări climatice și sustenabilitate: *„Se pare că multe companii nu reușesc să recunoască riscurile climatice tot mai mari cu care se confruntă și potențialele consecințe financiare aferente. Impactul fizic al schimbărilor climatice, deși este destul de complex de evaluat, se preconizează că se va agrava într-o lume care se îndreaptă spre o creștere a temperaturii de +3°C, până la sfârșitul acestui secol. În plus, asistăm la o schimbare fundamentală în peisajul de reglementare privind sustenabilitatea și schimbările climatice, cu o multitudine de modificări legislative și noi standarde și reglementări care sporesc riscurile juridice, comerciale, tehnologice și de reputație.*

Prin urmare, nu este surprinzător faptul că organizațiile din întreaga lume, inclusiv din România, încearcă să își îmbunătățească informațiile privind sustenabilitatea și

schimbările climatice. Cu toate acestea, am observat că, în multe cazuri, posibilele implicații financiare ale riscurilor legate de sustenabilitate nu sunt comunicate în mod clar, iar angajamentul de a aborda aceste riscuri nu este susținut de acțiuni concrete și de un calendar. Înțelegerea corectă a amenințărilor potențiale care decurg din riscurile climatice fizice și tranzitorii în cadrul scenariilor climatice recunoscute ar trebui să fie primul pas pentru orice companie în vederea definirii unui răspuns adecvat, care să vizeze atenuarea acestor riscuri și să deblocheze posibilele oportunități de creștere. Este în interesul acționarilor și al părților interesate deopotrivă să se îmbunătățească înțelegerea și conștientizarea în jurul acestei probleme globale și sistemice”.

În pofida activității politice și de reglementare în creștere în domeniul schimbărilor climatice și a îmbunătățirilor clare ale normelor de publicare din ultimele 12 luni – inclusiv a standardelor propuse de nou înființatul Consiliu internațional pentru standarde de sustenabilitate (ISSB) – organizațiile încă se confruntă cu dificultăți în a lua măsuri practice pentru decarbonare. De exemplu, doar 29% dintre companiile intervievate spun că raportează impactul schimbărilor climatice în situațiile lor financiare – semn că nu dispun de datele de care au nevoie sau că nu au calculat impactul. Mai mult de jumătate dintre referirile la impactul climatic din aceste declarații sunt mai degrabă calitative decât cantitative.

Există semne de progres în alte domenii. Aproape jumătate dintre organizațiile intervievate la nivel global (49%) au răspuns că au efectuat analize de scenarii – care reprezintă, de asemenea, o recomandare a TCFD – pentru a examina amploarea și termenele probabile ale anumitor riscuri și pentru a se pregăti pentru cele mai nefavorabile rezultate. Trei sferturi (75%) au răspuns că au efectuat o analiză a riscurilor, iar 62% au întreprins o analiză a oportunităților, în timp ce 61%

au publicat strategii de decarbonare.

De asemenea, sondajul arată că, în prezent, companiile acordă o atenție mai echilibrată diferitelor tipuri de riscuri decât în anii precedenți. Acestea acordă atenție atât „riscurilor de tranziție” – care decurg din schimbările economice provocate de schimbările climatice, de exemplu o creștere mai lentă în anumite sectoare –, cât și „riscurilor fizice” care sunt un rezultat direct al schimbărilor climatice, cum ar fi consecințele creșterii precipitațiilor. Anul trecut, companiile s-au concentrat mai mult asupra riscurilor fizice (55%), decât asupra riscurilor de tranziție (25%).

Un domeniu în care companiile au înregistrat o îmbunătățire mai accentuată este planificarea strategică în ceea ce privește riscurile climatice. Barometrul EY Global Climate Risk Barometer notează strategiile organizațiilor examinând, de exemplu, măsura în care acestea iau în considerare riscurile și oportunitățile climatice în planurile lor sau modul în care își construiesc reziliența prin diversificare. Scorul de acoperire pentru strategie a crescut la 81%, de la 65% în sondajul de anul trecut – ceea ce indică faptul că tot mai multe companii publică cel puțin unele informații în acest domeniu.

Cantitatea și calitatea comunicării informațiilor variază foarte mult între țările analizate, dar, ca și în cele trei rapoarte anterioare, țările cu reglementări riguroase în materie de comunicare a informațiilor privind clima, cu o comunitate de investitori proactivă și cu semnale puternice din partea factorilor de decizie politică tind să obțină cele mai bune rezultate. Printre țările cu cea mai bună calitate a comunicării informațiilor se numără Coreea de Sud și Irlanda, precum și mai multe țări din Europa de Sud, Centrală și de Est, iar Regatul Unit a obținut cel mai mare punctaj atât în ceea ce privește calitatea, cât și acoperirea.

Raportul evidențiază, de asemenea, mai multe măsuri pe care

companiile le pot lua pentru a accelera decarbonarea pentru propriile organizații și pentru economia în general. Printre acestea se numără tratarea dezvăluirii de informații ca un mijloc pentru atingerea unui scop, nu ca un scop în sine; stabilirea unor obiective semnificative; și explorarea oportunităților generate de impactul climatic, precum și a riscurilor.

Piața globală a ofertelor publice inițiale continuă să se prăbușească la finalul trimestrului al treilea 2022

- **Volumele IPO la nivel mondial au scăzut cu 44%, iar veniturile au scăzut cu 57% la nouă luni, față de aceeași perioadă a anului trecut**
- **Piața americană urmează să înregistreze cele mai mici venituri din IPO-uri din 2003 încoace**
- **Cel mai mare volum de oferte publice inițiale se înregistrează în sectorul tehnologic, iar sectorul energetic este acum lider în ceea ce privește încasările**

De la începutul anului 2022 până în prezent (YTD), au avut loc în total 992 de IPO-uri care au strâns 146 de miliarde de USD, ceea ce reprezintă o scădere de 44% și, respectiv, 57% de la an la an (YOY). Acest lucru urmează tendința pentru anul în care companiile și investitorii IPO s-au confruntat cu provocări macroeconomice tot mai mari, incertitudini pe piață, volatilitate în creștere și scădere a prețurilor acțiunilor la nivel mondial. Volatilitatea (media CBOE VIX) a crescut de la

19,7 în 2021, la 25,6 în YTD 2022.

Sectorul tehnologic a continuat să fie lider YTD ca număr de IPO-uri, deși dimensiunea medie a tranzacțiilor a scăzut de la 261 milioane USD, la 123 milioane USD YOY. În timp ce sectorul energetic a depășit prin încasări cu cea mai mare creștere de 176%, determinată în mare parte de trei dintre primele cinci tranzacții globale în YTD 2022, sectorul produselor de consum a înregistrat cea mai mare scădere a mărimii medii a tranzacțiilor (69%).

În T3 2022, s-au înregistrat cele mai mici încasări din IPO-uri SPAC (societăți de achiziție cu scop special) din T3 2016. Piața SPAC a fost continuu pusă la încercare în acest trimestru, cu doar 17 tranzacții, care au strâns 0,9 miliarde USD. Un număr record de SPAC-uri existente caută în mod activ ținte, majoritatea confruntându-se cu o potențială expirare în următorul an. Aceste și alte concluzii au fost [publicate astăzi de EY](#).

Performanța regională globală

Principalele economii și piețe financiare din America și EMEIA rămân sub presiune.

Bursele din cele două Americi au înregistrat cel mai puternic declin, înregistrând doar 116 tranzacții, care au strâns 7,5 miliarde USD în decursul anului, o scădere de 94% a veniturilor și de 72% în volum față de anul precedent. În contrast direct cu un an record în 2021, activitatea de IPO din America a ajuns la cel mai scăzut nivel din ultimii 20 de ani.

Activitatea IPO din EMEIA YOY a scăzut cu 50% și 52% ca număr și, respectiv, încasări. Europa a scăzut cu 76% ca venituri, dar Orientul Mijlociu a continuat cu o creștere de 209% a veniturilor, în pofida unei scăderi de 51% a numărului de tranzacții.

Întrucât regiunea a fost mai puțin afectată de inflație și de problemele geopolitice, bursele din Asia-Pacific au avut o performanță relativ mai bună, găzduind cinci dintre cele mai importante 10 IPO-uri la nivel mondial în anul curent. De asemenea, în decursul acestui an, a contribuit cu 61% și 69% din cota globală a IPO-urilor și, respectiv, a încasărilor. Cu toate acestea, a înregistrat în continuare scăderi de 25% ca număr de tranzacții și de 22% în ceea ce privește mărimea acestora.

Paul Go, EY Global IPO Leader, spune: *„Având în vedere că incertitudinile reprezintă cea mai mare provocare a pieței IPO, companiile și investitorii continuă să aștepte un sentiment mai stabil și mai pozitiv pe piața bursieră, înainte de a reveni un apetit susținut pentru activitatea IPO”.*

Perspective pentru trimestrul IV 2022

Inflația galopantă și ratele dobânzilor în creștere afectează în mod negativ piața globală de acțiuni. Tensiunile geopolitice și pandemia COVID-19 au dus la mai multă incertitudine și volatilitate pe piață.

În Americi se așteaptă redeschiderea pieței anul viitor, iar în EMEIA, condițiile dificile din piață continuă a afecta activitatea IPO. În ceea ce privește APAC (Asia-Pacific), în timp ce înregistrările publice pentru IPO-uri nu s-au reluat, activitatea rămâne puternică, iar companiile își evaluează opțiunile pentru 2023.

Go spune: *„Planurile de IPO ale multor companii au fost înghețate la începutul anului 2022, în așteptarea unor condiții de piață mai favorabile. Cu condiția ca incertitudinile și volatilitatea pieței să se diminueze, lansarea unor IPO-uri de succes mult așteptate, împreună cu îmbunătățirea randamentelor din piața secundară, ar putea inversa sentimentul și atrage mai multe companii să le urmeze”.*

În general, candidații la IPO care vor dori să facă oferte publice vor trebui să fie bine pregătiți, atunci când se vor reangaja pe piață, deoarece se vor confrunta cu evaluări mult mai mici în comparație cu maximele din 2021.

* Despre date

Datele prezentate aici sunt disponibile pe ey.com/ipo/trends. Anul 2022 până în prezent (adică ianuarie-septembrie) se bazează pe IPO-urile finalizate de la 1 ianuarie 2022 până la 21 septembrie și pe IPO-urile așteptate până la sfârșitul lunii septembrie 2022. Date de la închiderea activității la 21 septembrie, ora Marii Britanii. Toate datele conținute în acest document provin de la Dealogic, CB Insights, Crunchbase, SPAC Insider și analiza EY, cu excepția cazului în care se menționează altfel. IPO-urile SPAC sunt excluse din toate datele incluse în acest raport, cu excepția cazului în care este indicat.

Analiza de risc – instrumentul prin care contribuabilii află probabilitatea de a fi supuși controalelor ANAF

Autor:

▪ Alex Slujitoru, Avocat în cadrul Băncilă, Diaconu și Asociații, Casa de Avocatură asociată EY

Cu aproape 60% mai mulți contribuabili verificați în cadrul

tuturor formelor de control fiscal, în primul semestru al acestui an, comparativ cu aceeași perioadă din 2021, cu peste 250% mai multe decizii de impunere emise și cu 740% mai multe debite stabilite în sarcina contribuabililor verificați, sunt rezultatele evidențiate de Raportul de activitate al instituției pentru prima jumătate a anului 2022.

Documentul relevă însă și alte câteva aspecte interesante. Astfel, deși se observă o creștere a numărului de contribuabili care au trecut printr-o inspecție fiscală (18.108, față de 17.179 în 2021), sumele suplimentare stabilite au fost cu aproape un miliard de lei mai mici față de anul trecut, respectiv 1,5 miliarde față de 2,34 miliarde lei, pentru aceeași perioadă.

Acest decalaj va fi cel mai probabil recuperat în a doua parte a anului, chiar într-un context de scădere a numărului inspecțiilor desfășurate. De exemplu, în a doua parte a anului 2021, s-au derulat 15.710 inspecții fiscale care au stabilit sume suplimentare de 2,7 miliarde de lei.

În același timp, se remarcă o creștere de 2,5 ori a numărului verificărilor documentare, de la 2.773 în primul semestru al anului 2021, la 6.942 în primul semestru al anului 2022, ceea ce depășește chiar numărul verificărilor documentare din întreg anul 2021 (6.804). Sumele impuse la plată au fost de aproape trei ori mai mari: 215 milioane lei în primul semestru din 2022, față de 86 milioane lei în aceeași perioadă a anului anterior și 201 milioane lei, sumă impusă în tot anul 2021. Numărul sesizărilor penale efectuate de inspectorii fiscali a scăzut și el, chiar semnificativ, de la 181 se sesizări în primul semestru al anului 2021, la 126 în perioada corespunzătoare a anului 2022.

Pe de altă parte, este îngrijorătoare creșterea sumei stabilite suplimentar în sarcina contribuabililor verificați de către Direcția Generală Antifraudă Fiscală (DGAF): de la 23,5 milioane lei la aproape 200 milioane lei, adică o

majorare de opt ori în primele șase luni din 2022, față de aceeași perioadă din anul trecut.

Instituția a avut însă o activitate foarte intensă, prin care au fost verificați de patru ori mai mulți contribuabili în prima jumătate a acestui an, respectiv 589, față de 167 în perioada similară din anul precedent.

Sunt cifre oficiale care demonstrează intenția autorităților de control fiscal de a intensifica activitatea de control, urmând strategia ale cărei obiective principale sunt de a descoperi cazurile de fraudă și neconformare la plata datoriilor către buget și recuperarea sumelor datorate de către contribuabili.

Mulți contribuabili continuă însă să se întrebe cum să NU ajungă subiectul unei inspecții fiscale sau al unei verificări documentare care, așa cum reiese din practică, de cele mai multe ori, se finalizează cu sume suplimentare impuse la plată. Răspunsul continuă să fie acela că nu există o „rețetă” de urmat care să asigure desfășurarea liniștită a activității, fără vizite din partea ANAF.

Din perspectiva autorităților, fiecare contribuabil, mic sau mare, companii sau persoane fizice, este încadrat pe o scară de risc, în funcție de comportamentul fiscal privind declararea și achitarea taxelor și impozitelor, cuantumul acestora, neregulile identificate în controalele precedente etc.

Potrivit legii, la baza deciziei de a verifica sau nu un contribuabil stă această „analiză de risc”, definită de Codul de procedură fiscală drept „activitatea efectuată de organul fiscal în scopul identificării riscurilor de neconformare în ceea ce privește îndeplinirea de către contribuabil/plătitor a obligațiilor prevăzute de legislația fiscală, de a le evalua, de a le gestiona, precum și de a le utiliza în scopul efectuării activităților de administrare fiscală”. Astfel,

contribuabilii încadrați la „risc mare” sunt controlați cu prioritate, în timp ce contribuabilii cu „risc mic” sunt lăsați pe plan secund.

Deși de-a lungul vremii au existat numeroase discuții între mediul de afaceri și Ministerul de Finanțe cu privire la stabilirea (și apoi publicarea) unor criterii clare în funcție de care se determină riscul unui contribuabil – la un moment dat discutându-se chiar de corelarea acestui risc cu posibilitatea de a accesa diverse facilități fiscale, credite bancare etc., nici până în prezent nu există un act normativ care să detalieze criteriile de risc, clasele de risc și procedura de determinare a riscului, cu toate că în varii rapoarte sunt menționate anumite zone de interes privind riscul (spre exemplu, în Raportul privind activitatea ANAF pentru semestrul I din 2021 se precizează că „Riscurile majore identificate în primul semestru al anului 2021 sunt reprezentate de riscul de subdeclarare a obligațiilor fiscale, precum și de riscul privind neachitarea obligațiilor de plată (ținând cont de facilitățile oferite), respectiv: riscul privind neachitarea obligațiilor fiscale, riscul privind plata cu întârziere a obligațiilor fiscale, riscul privind provocarea insolvenței/reducerea intenționată a capacității financiare”).

Există totuși un instrument (o analiză profesionistă) pe care fiecare contribuabil ar putea să-l utilizeze inteligent, prin care este investigat gradul de risc, pentru a ști în fiecare moment cum sunt „priviți” de autoritățile fiscale și cât de ridicată este probabilitatea de a fi subiectul unui control fiscal.

EY oferă o asemenea analiză rapidă a factorilor de risc, determinând cu acuratețe ridicată nivelul de risc al contribuabilului, fără însă a pretinde că ANAF are o viziune identică asupra contribuabilului.

Conformarea voluntară – o preocupare prioritară a Fiscului din toată lumea

Autori:

- *Stela Andrei, Partener, Impozit pe venit și contribuții sociale, EY România*
- *Andra Ciotic, Senior Manager, Impozit pe venit și contribuții sociale, EY România*

Un buget sănătos al unui stat, care să acopere cea mai mare parte a pozițiilor de cheltuieli prevăzute, poate fi construit, printre altele, cu aportul corect și prompt al contribuabililor, persoane fizice și juridice deopotrivă. Încasarea impozitelor, care sunt stabilite cu reținere la sursă ori prin impunere și plată pe bază de declarații voluntare, este un proces atent urmărit de autoritățile fiscale la nivel global.

Dar care sunt căile, modalitățile și instrumentele prin care contribuabilii sunt anunțați și îndemnați să se conformeze voluntar la plata datoriilor către stat? Creșterea gradului de colectare a impozitelor este prioritatea nr. 1 a autorităților fiscale din întreaga lume, nu doar a celor din România.

Nu este mai puțin adevărat că sunt țări, și vorbim aici mai ales despre economiile avansate, care înregistrează un grad foarte înalt al achitării/colectării dărilor care cad în sarcina persoanelor fizice comparativ cu statele mai puțin dezvoltate. Exemplele de notorietate sunt Germania, Austria, țările nordice sau Marea Britanie.

Este vorba despre impozite pe veniturile realizate din diferite surse, care nu sunt reținute la sursă, pentru care contribuabilii trebuie să se conformeze singuri, la scadențele și în cuantumurile prevăzute de legislație.

Pe de o parte, corectitudinea vine, în cazul unor popoare, din tradiție, cultură și educația timpurie, în sensul conștientizării faptului că de această atitudine depinde în bună parte rezolvarea problemelor comunității ori ale țării, prin bugetul local sau național. Pe de altă parte, autoritățile fiscale s-au impus în timp și prin programe educativ-preventive, legislația fiind clară și suficient de drastică, încât să inhibe intențiile de a evita, total sau parțial, plata impozitelor.

Cu toate acestea, peste tot în lume sunt contribuabili mai puțin dispuși să fie prompti în legătură cu datoriile de achitat la stat, astfel că autoritățile încearcă pe toate căile să motiveze contribuabilii pentru a fi la zi cu plățile, să explice care sunt avantajele și cum să se conformeze.

În acest sens, Fiscul fiecărei țări caută metodele și acțiunile potrivite prin care să crească cât de mult se poate gradul de conformare. Cu alte cuvinte, să îi determine pe contribuabili să se înscrie voluntar la plata impozitelor, declarându-și corect toate sursele de venit. Unele state au optat pentru acțiuni de prevenție, în timp ce altele au căutat soluții pentru a interveni post-factum în cazul depistării contribuabililor incorecți.

În Belgia, administrația fiscală a optat pentru a trimite scrisori de reamintire, prin care contribuabilii sunt informați cu privire la obiectivele pentru care statul belgian va utiliza banii publici colectați prin plata taxelor și impozitelor. Demersul autorităților s-a concretizat în creșterea plăților în avans a impozitelor, iar acțiunea în sine a avut un profit (a se citi venituri suplimentare la buget) de peste 50 de ori costul demersului în sine.

Un experiment din perspectiva comportamentală a avut loc în Polonia și a vizat un număr de circa 150.000 de contribuabili persoane fizice, atât din zone urbane, cât și rurale. Aceștia au primit, aleatoriu, fie o scrisoare informativă, de reamintire a datoriilor de plată, fie una dintre cele nouă modele de scrisori create cu rolul de a schimba comportamentul cetățenilor în mod pozitiv. Au fost folosite mesaje cu tonuri blânde, care mizau pe responsabilitatea socială și pe ce probleme concrete ar putea fi rezolvate de statul polonez din impozitele și taxele colectate. Dar au fost trimise și mesaje cu tonuri ceva mai dure, care evidențiau sancțiunile pentru neplată.

Evident, contribuabilii au răspuns diferit aceluiași mod de abordare. De exemplu, la mesajul cu privire la ce anume poate face statul polonez din banii publici colectați din taxe și impozite, reacția pozitivă a venit mai ales din partea tinerilor, în rândul cărora a crescut rata de conformare, în timp ce în rândul persoanelor cu vârsta cuprinsă între 50 și 64 de ani, efectul a fost sub așteptări.

În anul declanșării pandemiei, 2020, Estonia a introdus un serviciu electronic care oferă contribuabililor posibilitatea de a afla în ce categorie de risc sunt încadrați de către autoritatea fiscală. Fiscul a introdus aici trei niveluri de risc: verde (în ordine din punct de vedere al administrației fiscale), galben (există unele deficiențe), roșu (cu deficiențe grave). Evaluările sunt realizate pe baza analizei declarațiilor fiscale anterioare și a constatărilor organelor de control, precum și pe date primite de la terți. Această modalitate a încadrării contribuabililor pe un anumit nivel de risc oferă contribuabililor posibilitatea de a-și corecta deficiențele fiscale în mod voluntar.

Si alte state, mai proactive în măsuri și acțiuni, au avut inițiative importante de educație fiscală. Un bun exemplu este Italia, unde Fiscul a avut întâlniri cu peste 1.500 de studenți anual, de asemenea Spania, cu programe la care au

participat peste 45.000 de studenți.

Cum este abordat acest subiect în România? Începând cu al doilea trimestru al acestui an, Agenția Națională de Administrare Fiscală (ANAF) a inițiat o amplă campanie de informare care a vizat transmiterea unui mesaj simplu, pe o direcție foarte clară: se dorește creșterea gradului de conformare fiscală voluntară în rândul persoanelor fizice. ANAF mizează pe spiritul de responsabilitate civică al contribuabililor, dar și pe campanii de informare cu privire la procedurile de declarare a veniturilor și de plată a impozitelor. Toate aceste acțiuni au scopul de a ajuta contribuabilii și vizează crearea unei relații de parteneriat Fisc – Contribuabil, întocmai cum se întâmplă în economiile avansate.

Ceea ce se dorește să rămână în mintea contribuabililor, de la mari corporații, la mici antreprenori, până la persoane fizice, este că un grad de colectare cât mai mare se va traduce într-un buget național sănătos, responsabilitatea socială însemnând, printre altele, și conformarea fiscală din partea contribuabililor. Pe de altă parte, acest act al fiecărui cetățean român ar putea reduce riscul unei potențiale creșteri a taxelor, măsură la care autoritățile recurg uneori pentru a umple golurile de venituri la buget.

În paralel cu sprijinul oferit contribuabililor pentru înțelegerea și conformarea cu privire la obligațiile fiscale, ANAF intensifică și activitatea de inspecție fiscală, cu precădere în rândul persoanelor fizice. Ca urmare a analizelor de risc efectuate, ANAF a anunțat recent că un număr de peste 500.000 de contribuabili au fost identificați ca având risc crescut de neconformare. Aceștia au intrat deja într-o amplă operațiune de control la nivel național, care a început la 1 iulie 2022.

În ceea ce privește creșterea conformării voluntare, au fost trimise scrisori de informare, s-au organizat webinarii pe

tipuri de venit, inclusiv o campanie de informare și educare.

Toate aceste măsuri fac parte din strategia ANAF de stimulare a conformării voluntare, concentrată, în primul rând pe educarea și informarea contribuabililor. Sunt prevăzute însă și acțiuni de control menite să oprească cât mai mult intenția de neconformare.

Campaniile de informare derulate recent de ANAF au avut în vedere mai ales persoanele care obțin venituri din cedarea folosinței bunurilor (închiriere proprietăți), pe cele care au venituri din prestarea activităților de înfrumusețare și întreținere corporală, precum și cadrele didactice, pentru venituri din meditații. Acțiunile ANAF au inclus, printre multe altele, transmiterea unor scrisori de informare cu privire la îndeplinirea obligațiilor fiscale, organizarea unor seminarii web cu participarea contribuabililor, au fost pregătite ghiduri de informare pe diverse arii de interes.

Până în prezent, în România, persoanele fizice nu au fost neapărat în centrul atenției Fiscului, dar lucrurile s-au schimbat, mai ales în contextul dificultăților economice la nivel regional și global, care fac necesară și obligatorie creșterea volumului impozitelor colectate, pentru realizarea cheltuielilor prevăzute în bugetul național.

Este probabil că ANAF va continua acțiunile de informare și educare în vederea creșterii conformării fiscal voluntare la nivel național în rândul persoanelor fizice, dar să ne așteptăm și la controale mai intense. Dacă am ține cont de proverbul „Prevenția este mama înțelepciunii”, indicat ar fi să ne conformăm preventiv, să nu așteptăm să ne regăsim pe listele ANAF privind rezultatele controalelor și ale obligațiilor fiscale în plus.

Veniturile din chirii sunt o certitudine, conformarea fiscală voluntară este un ideal

Autori:

- *Stela Andrei, Partener, Impozit pe venit și contribuții sociale, EY România*
- *Dan Răuț, Manager, Impozit pe venit și contribuții sociale, EY România*

Apetitul românilor a crescut semnificativ în ultimii ani, mai ales după criza financiară declanșată în anul 2008, pentru investiții de toate tipurile, cu precădere însă în zona imobiliară. Unul dintre stereotipurile împământenite în mentalitatea oamenilor este metoda de economisire și investiție prin achiziționarea de bunuri imobile, în mare parte cu scopul de a le închiria ulterior, pentru a obține un venit oarecum constant și predictibil.

Considerând că este una dintre cele mai sigure căi de a „investi”, multe persoane fizice apelează la diverse metode de cumpărare, cu scopul de a realiza o astfel de tranzacție, care se presupune a fi avantajoasă pe termen scurt, mediu și lung (în funcție de planul de investiție gândit) – fie cash/„cu banii jos”, de către cei care au deja niște economii puse de-o parte, fie chiar prin împrumuturi și credite, de către cei care consideră că „rata la bancă se susține din chirie, iar la final rămâi cu locuința”.

Care sunt însă obligațiile fiscale ce rezultă din închirierea unor astfel de bunuri, în special pentru persoanele fizice, care, de cele mai multe ori, nu au parte de o consultanță fiscală adecvată sau nu dețin cunoștințele legislative

necesare? Fie că vorbim despre spații de dimensiuni mai mari sau mai mici – de la garsoniere, apartamente, vile, blocuri/clădiri și diverse spații și complexe rezidențiale, piața pare că este, în continuare, foarte dinamică. Proprietarii trebuie să știe însă că, pe lângă venitul/profitul obținut, le revin o serie de obligații fiscale, întrucât orice potențială sursă de venit devine pentru ANAF o sursă de impozitare și colectare de taxe, potrivit legislației în vigoare.

Sunt veniturile din chirii o prioritate pentru ANAF privind colectarea de taxe la bugetul de stat? Putem presupune lesne că este una dintre marile zone de interes (de altfel, ANAF și-a declarat deseori preocuparea în această zonă) în ceea ce privește colectarea de impozite din veniturile persoanelor fizice, fie și din simplul fapt că sursa de venit (spațiul imobil în sine) este una cât se poate de palpabilă și, de asemenea, beneficiarul de venit poate fi relativ ușor de identificat comparativ cu alte cazuri.

Statisticile oficiale (formale) arată că România este pe lista fruntașelor între statele membre ale Uniunii Europene (UE) cu cei mai mulți proprietari de locuințe. Conform statisticilor Eurostat (pentru anul 2019), aproape 96% dintre persoane dețin proprietatea în care locuiesc, în timp ce 4% locuiesc cu chirie. Datele statistice din România pentru anul 2019 privind structura gospodăriilor, după statutul de ocupare a locuinței principale, diferă puțin față de datele Eurostat – ex. din 7.506.000 gospodării: 95,4% erau în proprietate personală, iar 4,6% închiriate.

Cu toate acestea, estimările neoficiale sugerează că între 7-15% din sectorul locuințelor private este închiriat, și chiar între 15-20% pentru imobilele cu utilizare rezidențială din București și din alte orașe mari (de exemplu, Cluj).

Cifrele de mai sus pot fi interpretate în sensul că există o zonă informală de închiriere a bunurilor imobile în România,

mai pe scurt – există un număr de persoane care închiriază neoficial, fie fără un contract de închiriere, fie cu un contract între părți, neînregistrat/nedeclarat.

Pe termen mediu și lung, generalizarea închirierilor informale (așa-numitul «proces de informalizare a pieței chiriilor») poate avea efecte negative pentru mediul socio-economic, precum utilizarea în mod necorespunzător a imobilului de către chiriaș, lipsa protecției legale asociată unui contract, limitarea ofertei pe piață de locuințe de închiriat și creșterea prețurilor, conducând astfel la descurajarea optării pentru închirierea în baza unui contract oficial.

Și la nivel global, fenomenul de închiriere informală este unul răspândit, întrucât mulți proprietari optează să își păstreze proprietatea *off the books*, astfel încât să nu fie nevoiți să plătească impozite ori să suporte ceea ce ei consideră legi și reglementări împovărătoare. Probabil, o mentalitate împărtășită și în România într-o bună măsură.

Studiul „Locuirea în România: Către o strategie națională în domeniul locuirii” menționează că piața locală de închiriere a locuințelor „este, în mare parte, neoficială”. Numeroase tranzacții de închiriere au loc informal (fără încheierea unui contract între părți), iar acest lucru este exacerbat de mai mulți factori. Mai mult, nici legislația în vigoare (Codul civil) nu prevede în mod expres obligativitatea încheierii unor contracte scrise între proprietar și chiriaș, iar lipsa acestora este o practică comună („închirierile informale”). De asemenea, chiar și dacă un contract de închiriere este fiscalizat, de multe ori chiria stipulată în contract poate fi mult mai mică decât cea plătită efectiv de chiriaș proprietarului. România se confruntă atât cu fenomenul de sub-declarare, cât și cu cel de nedeclarare a veniturilor din chirii, răspândite de altfel și la nivel global, însă la nivelul statelor mai dezvoltate (UE sau UK), neconformarea fiscală în această zonă este mult mai redusă.

Recentele modificări ale Codului fiscal care vizează impozitarea anumitor venituri ale persoanelor fizice din cedarea folosinței bunurilor prevăd faptul că, pentru veniturile din chirii realizate începând cu 1 ianuarie 2023, altele decât veniturile din arendă și din închirierea în scop turistic, impozitul se va datora la venitul brut realizat. Cu alte cuvinte, se va elimina cota forfetară de 40% care în prezent este dedusă la calculul venitului impozabil și care făcea ca nivelul de taxare al veniturilor din chirii să fie de aproximativ 6% în realitate. Pentru veniturile obținute începând cu 1 ianuarie 2023, cota de impozitare va fi de 10%. La prima vedere, pare a fi o măsură care echivalează cu dublarea, aproape, a taxelor, lăsând la o parte o eventuală obligație de a plăti CASS, al cărui nivel poate fi dublu față de cel actual, în funcție de nivelul venitului.

De menționat însă că, în România, contribuabilii beneficiază oricum de o cotă de impozitare mult mai mică decât în alte state membre UE, prin urmare, această sursă de venit e posibil să nu-și diminueze cu mult atractivitatea și încă poate să reprezinte o activitate „profitabilă”. Evident, Codul fiscal prevede și alte forme de impozitare a veniturilor din chirii și ne așteptăm ca proprietarii să le analizeze și să opteze pentru varianta cea mai potrivită.

Subliniem faptul că o altă obligație mai veche a fost reintrodusă, și anume obligația înregistrării la ANAF a contractelor de închiriere, tot cu aplicare de la 1 ianuarie 2023, iar termenul de înregistrare este similar cu cel anterior, 30 de zile de la data încheierii contractului/ sau apariției unei modificări contractuale, cum ar fi modificarea prețului de închiriere, durata închirierii etc. Pentru contractele încheiate anterior anului 2023, care însă rămân valabile, obligația de înregistrare a acestora este în termen de 90 de zile, începând de la 1 ianuarie 2023. Anterior, între 2018-2022, persoanele care obțineau venituri din chirii nu mai aveau obligația să înregistreze contractele de chirie la ANAF,

însă opțional, puteau face acest demers.

Deși poate părea o povară administrativă suplimentară pentru contribuabili, totuși aceasta poate fi deopotrivă o acțiune benefică pentru ei. În primul rând, un contract înregistrat „oficial” poate conferi și o protecție legală sporită pentru proprietar, așa cum remarcam anterior, dacă în urma unor neînțelegeri cu chiriașii, ajung la litigii. Pe de altă parte, o astfel de măsură poate fi utilă chiar și din punct de vedere administrativ pentru contribuabil. Ce se poate întâmpla dacă ANAF, într-un cadru digitalizat corespunzător, ar avea posibilitatea să acceseze informația într-un mod predictibil și să o utilizeze în timp real în vederea sprijinirii contribuabililor? Ar putea oferi, poate, chiar un suport tehnic avansat sau o asistență fiscală personalizată, de exemplu, ar putea concepe și implementa un proces mai facil de pre-completare a Declarației Unice.

Una dintre misiunile comunicate, nu doar de ANAF, dar și de întregul aparat de stat, este de a accelera digitalizarea instituțiilor, atât intern, cât și extern, inclusiv în relația cu contribuabilii. Așadar, reîntoarcerea la înregistrarea contractelor de chirie poate fi o ocazie bună de a contribui la simplificarea, unificarea și precompletarea anumitor modele de declarații și procese fiscale. Ocazie cu care s-ar putea diminua erorile la completare și depunere a declarațiilor de către persoanele fizice și, implicit, s-ar economisi și resurse de ambele părți: pentru contribuabili se reduce riscul de depunere incorectă sau după termenul legal și, deci, se reduce riscul de a primi și plăți penalități suplimentare. Pentru ANAF, s-ar reduce efortul personalului implicat (oricum foarte redus) și/sau ar conduce la o creștere a colectării.

Indiferent de modificările legislative, contribuabilii trebuie să fie conștienți de obligațiile legale ce le revin și să acționeze diligent în vederea conformării fiscale. Nu demult, președintele ANAF, Lucian Heiuș, explica într-un video-mesaj public că, pentru contribuabili, conformarea voluntară ar

trebui văzută ca o îndatorire civică, fiind o sursă de beneficii pentru comunitate. Am putea interpreta că prin plata taxelor (și, deci, printr-o conduită de conformare fiscală voluntară), o persoană fizică poate sprijini comunitatea în care trăiește, fiindcă din taxele colectate se pot realiza diverse proiecte de dezvoltare economico-sociale. Astfel, taxele individuale pot fi văzute ca o investiție colectivă în mediul în care trăim. Din partea contribuabililor, așteptarea este spre un grad de conformare fiscală cât mai mare și, preferabil, în mod voluntar, pentru că în final, efortul individual să le fie „recompensat” prin implementarea unor proiecte economico-sociale relevante pentru ei și comunitate, deci să li se întoarcă sub forma unor „beneficii” colective.

Pentru cei care cred că „oricum nu mă poate găsi ANAF-ul”, deci „de ce să mă conformez?”, sfatul este să fie prudenți și să nu subestimeze capacitatea autorităților fiscale de a-și exercita atribuțiile. În prezent, există o multitudine de surse de date publice – unele foarte vizibile – ce pot fi accesate, corelate, analizate și procesate – astfel încât să se poate identifica cine, cum și când realizează venituri. Într-o eră a tehnologiilor avansate și în care interacțiunile umane sunt majoritatea digitale, aproape orice activitate are și o conexiune sau o componentă electronică, de unde rezultă că aproape orice informație se află „la un click distanță”, iar mai devreme sau mai târziu, ANAF poate colecta și corela date care să identifice persoanele ce nu se conformează.

Fie că vorbim despre venituri din chirii sau de orice alt tip de venituri, lucrurile trebuie privite și dintr-o altă perspectivă, chiar dacă poate sună plictisitor și clișeic: să nu ne mai uităm cu lupa la taxele actuale doar ca la niște costuri, ci să ne uităm cu încredere că acestea ar putea fi investiția în viitorul nostru.

Locuințele sociale cu 5% TVA – în continuă schimbare

Autori:

- ***Costin Manta, Partener, Impozite indirecte, EY România***
- ***Florina Parîng, Senior Manager, Impozite indirecte, EY România***

Epopoea cotei reduse de TVA pentru livrările de locuințe continuă. Încă din 2008, când a fost introdusă pentru prima oară cota de TVA de 5% pentru locuințele livrate ca parte a politicii sociale, TVA-ul a fost unul dintre instrumentele prin care s-a dorit încurajarea sectorului imobiliar. Impactul investițiilor în dezvoltări imobiliare este general recunoscut ca având un efect pozitiv asupra economiei (și, implicit, asupra veniturilor bugetare), dar și asupra condițiilor de trai.

Așa cum arată datele publicate de Eurostat la sfârșitul anului trecut, deși un număr covârșitor de români dețin locuințe proprietate personală, lucrurile nu arată la fel de bine când vorbim despre calitatea condițiilor de locuit, România fiind fruntașă în statisticile privind aglomerarea locuințelor și pe ultimul loc în Uniunea Europeană când vine vorba de mărimea locuinței. Deși cota redusă de TVA pentru locuințele sociale a fost implementată deja de mai bine de 14 ani, criteriile de aplicare sunt într-o continuă dinamică.

Plafonul de preț al locuințelor ce pot beneficia de 5% TVA, precum și numărul de achiziții ce pot fi efectuate de o persoană s-au tot modificat în timp, în prezent existând chiar două astfel de plafoane și posibilitatea de a achiziționa una sau mai multe locuințe în funcție de prețul lor. Dar nici

regulile actuale nu vor rezista foarte mult, fiind anunțată modificarea lor după doar un an de la intrarea în vigoare.

S-ar putea considera că unul dintre motivele preconizatei schimbări îl reprezintă creșterea veniturilor la bugetul de stat și, poate, temperarea apetitului persoanelor fizice de a investi în mai multe locuințe „sociale” cu cota de TVA redusă (în prezent, posibilă în anumite cazuri).

Dar să vedem concret care sunt noutățile. Astfel, de la 1 ianuarie 2023, cota de 5% TVA se va aplica pentru achiziția unei singure locuințe cu un preț de cel mult 600.000 lei (aproximativ 120.000 EUR), exclusiv TVA. Comparativ cu regulile actuale (două plafoane existente, unul cu număr nelimitat de achiziții și altul aplicabil pentru o singură achiziție posibilă), regulile noi par mai simple: un singur plafon de preț și o singură achiziție posibilă.

În același timp însă, așa cum se arată și în expunerea de motive ce însoțește cea mai recentă modificare a cotei de TVA, intenția legiuitorului este de a restrânge sfera de aplicare a cotei reduse de 5% TVA, scăzând limita superioară de preț și impunând, cu titlu generic, achiziția unei singure locuințe la preț redus. Ținând cont de preocuparea constantă a autorităților fiscale, de a menține caracterul social al cotei reduse de 5%, ne putem gândi că existența unui plafon mai ridicat (de 700.000 lei) pentru achiziția unei singure locuințe, precum și posibilitatea de a achiziționa mai multe locuințe sub 450.000 lei, sunt criterii care puteau favoriza în unele cazuri mai curând investițiile și nu erau neapărat caracteristice politicii sociale în anumite cazuri, pe care se fundamentează introducerea cotei reduse.

Dacă ținem cont de recente modificări aduse impozitării veniturilor din chirii în cazul persoanelor fizice (eliminarea cotei forfetare, ce atrage un impozit pe chirii mai mare), precum și limitarea accesului la o singură locuință supusă cotei reduse de TVA și în limita unui plafon redus, se poate

observa o tendință ce poate descuraja astfel de investiții în rândul persoanelor fizice. Rămâne de văzut dacă acest lucru va avea ca efect o migrare a acestui tip de investiții către companii (în cazul cărora se poate aplica taxarea inversă și se pot aplica anumite deduceri).

Pe de altă parte, creșterea anterioară a plafonului avusese scopul de a alinia această limită la prețul actual al locuințelor, dată fiind evoluția pieței imobiliare. Iată că, în ciuda menținerii unor prețuri ridicate pe piață, plafonul maximal sub care se poate cumpăra un imobil cu TVA redusă va scădea cu 100.000 lei, ceea ce va limita totuși accesul populației la imobile cu 5% TVA. Pe lângă incertitudini în planificarea activității de dezvoltare, pe seama modificărilor frecvente privind TVA (pe lângă provocările legate de inflație, majorările de prețuri pentru materialele de construcții, creșterea costului cu forța de muncă), dezvoltatorii imobiliari se vor afla între nevoia de a asigura o ofertă adecvată noului plafon și cea de a menține marja de profit. Sperăm că implicațiile nu vor fi suportate tocmai de consumatorii vizați de această măsură socială.

O veste bună ar fi însă menținerea cotei de 5% pentru imobilele livrate în 2023, dar care se încadrează în condițiile aplicabile în 2022 și pentru care au fost plătite avansuri în 2022. Astfel, din prevederile tranzitorii se poate înțelege că vor putea fi achiziționate în continuare cu TVA redusă imobile cu o valoare sub 700.000 lei, dacă pentru acestea s-au plătit avansuri în anul 2022. O interpretare contrară ar afecta direct persoanele fizice care contractează astfel de imobile în 2022, pentru care creșterea procentului ar putea să nu fie sustenabilă financiar, din surse proprii sau din creditare. Mai mult, într-o astfel de situație am putea vedea un blocaj pe piața imobiliară, care nu este de dorit în condițiile actuale.

Conform aceluiași dispoziții tranzitorii, livrările efectuate începând cu anul 2023 pentru imobile cu un preț sub 450.000

lei, pentru care au fost încheiate antecontracte și încasate avansuri în 2022, nu ar fi luate în considerare la calculul limitei de un imobil supus 5% pentru fiecare persoană fizică.

Astfel, imobilele achiziționate începând cu anul 2023, pe noile reguli, vor fi înscrise într-un nou registru („Registrul achizițiilor de locuințe cu cota redusă de TVA de 5%, începând cu 1 ianuarie 2023”). Acest lucru pare să indice că, din 1 ianuarie 2023, începe un nou capitol în ceea ce privește TVA-ul în piața imobiliară, iar tranzacțiile contractate anterior acestei date rămân pe regulile din 2022.

În ceea ce privește achiziția imobilelor de către persoane fizice în mod individual sau în comun cu altă persoană fizică/alte persoane fizice, în practică pot apărea o serie de implicații. Astfel, o primă întrebare ar fi legată de semnificația acestei sintagme – dacă se referă la persoane cu grade de rudenie sau orice formă de coproprietate. În plus, apare întrebarea ce se întâmplă în cazul în care achiziția este realizată de doi soți care decid, ulterior, să divorțeze. Mai pot aceștia achiziționa un alt imobil pentru care pot beneficia de cota redusă de TVA? În principiu, nu. De asemenea, ce se întâmplă dacă cei doi soți au achiziționat un imobil cu 5% în cadrul căsătoriei sub regimul separației de bunuri? Va mai putea celălalt soț să achiziționeze un imobil cu 5% TVA? Cu siguranță rămân o serie de întrebări, care ar trebui să se clarifice în perioada următoare, dezvoltatorii imobiliari având sarcina aplicării cotei corecte de TVA pentru livrările efectuate.

Până atunci însă, ținând cont că anul 2022 se apropie de sfârșit, încă se poate accesa oportunitatea unei achiziții supuse cotei reduse de TVA în condițiile actuale mai favorabile, respectiv o singură locuință sub plafonul actual de 700.000 lei cu 5% TVA sau mai multe locuințe sub plafonul de 450.000 lei cu 5% TVA. Recomandăm însă o analiză prudentă a condițiilor legale, în linie cu cerințele privind substanța economică a tranzacțiilor, în anumite cazuri fiind posibile

reîncadrări privind aranjamentele ce au drept scop obținerea unui avantaj fiscal contrar regulilor de TVA. O eventuală reclasificare din perspectiva TVA-ului ar atrage riscuri în sarcina dezvoltatorilor imobiliari, astfel că aceștia ar trebui să aplice cota redusă cu prudență.

Schimbările climatice ne privesc pe toți, iar instituțiile financiare trebuie să colaboreze îndeaproape cu industriile pentru a accelera acțiunile

- Identificarea tendințelor poate ajuta instituțiile financiare să se pregătească mai bine pentru a sprijini fiecare industrie
- Există numeroase provocări pentru finanțarea diverselor inițiative sectoriale, dar apar soluții
- Serviciile financiare își îndreaptă privirile către COP27[1] și explorează noi oportunități de finanțare

În cadrul summitului COP26, din noiembrie 2021, peste 450 de instituții financiare s-au angajat să alinieze un capital de 130 de miliarde de USD la obiectivele Acordului de la Paris, până în 2050. Acest lucru va necesita investiții de 32 de miliarde de USD într-o serie de sectoare și zone geografice, până în 2030 – peste costul finanțării *business as usual* pentru organizațiile în tranziție. Este clar că nicio

organizație sau industrie nu poate rezolva singură problema: schimbările climatice sunt treaba tuturor, iar instituțiile financiare vor trebui să colaboreze îndeaproape cu o serie de industrii pentru a accelera acțiunile.

Înțelegerea detaliată a căilor de tranziție specifice fiecărui sector devine esențială pentru capacitatea industriei financiare de a transforma ambiția climatică în acțiuni climatice care să protejeze și să creeze valoare pentru societate, planetă și companii. Astfel, se pot identifica activitățile de tranziție actuale și viitoare ale clienților, precum și a cerințele de finanțare și a riscurile asociate care trebuie gestionate. Firmele financiare vor fi echipate pentru a sprijini companiile și proiectele într-un mod care să rezolve cele mai presante nevoi de decarbonizare ale acestora.

În perioada premergătoare COP26, EY a publicat un document în care a examinat posibilele căi de tranziție pentru trei sectoare economice cheie – transportul maritim, energiile regenerabile și vehiculele electrice – împreună cu unii dintre factorii asociați care vor permite instituțiilor financiare să le satisfacă nevoile. În preambulul apropiatei reuniuni COP27, explorăm căile de tranziție pentru alte trei sectoare economice cruciale: agricultura, bunurile de consum și tehnologia.

Agricultura – un sector care recunoaște nevoia de schimbare, dar se confruntă cu provocări majore în ceea ce privește implementarea

Relația imuabilă dintre agricultură și natură face ca această industrie să fie foarte conștientă de necesitatea tranziției. Cu toate acestea, agricultura este o industrie extrem de variată și fragmentată, cu o gestionare complexă și proprietarii care se întind adesea pe mai multe generații. În plus, dependența de geografia și resursele locale, fac ca inițiativele de tranziție să fie variate, complexe și unice – la fel și cerințele sale de finanțare.

Context

Unele dintre cele mai notabile caracteristici ale industriei agricole sunt:

- Activități fragmentate, la scară relativ mică, cu mari variații în ceea ce privește utilizarea terenurilor – arabil, pomicol, zootehnic, biocombustibili, energie regenerabilă etc.
- Grad ridicat de implicare a guvernului prin inițiative politice, subvenții și tarife
- Tulburări geopolitice, de la Brexit, la pandemia COVID-19 și războiul din Ucraina
- Control limitat asupra prețurilor inputurilor (din cauza factorilor globali) și a prețurilor de producție (din cauza puterii angrosiștilor și a supermarketurilor).

Tendențe actuale

Sectorul se confruntă cu mai multe tendințe majore, în timp ce încearcă să abordeze schimbările climatice și alte riscuri de mediu, inclusiv:

- Creșterea angajamentului între guverne și organismele industriale, pe măsură ce fermierii și politicienii identifică strategii pentru a crește securitatea alimentară, protejând în același timp mediul înconjurător
- Reglementarea tot mai extinsă a tehnicilor agricole și a inputurilor, cum ar fi îngrășămintele chimice
- Creșterea presiunii din partea supermarketurilor și a altor părți din lanțul de aprovizionare, pentru a dezvolta produse mai ecologice, susținute de o mai mare diligență
- Dorința tot mai mare a fermierilor de a vorbi cu o singură voce în ceea ce privește problemele de mediu, de a se coordona mai eficient și de a împărtăși informații și inovații în materie de durabilitate

- Schimbări accelerate în alimentația consumatorilor, datorită unor alegeri precum veganismul și dorința de a avea o amprentă de carbon mai mică.

Inițiative de tranziție

Pentru a-și reduce emisiile și a limita alte riscuri de mediu, fermele trebuie, de obicei, să urmărească mai multe inițiative. Unele dintre cele mai frecvente sunt:

- Reducerea amprentei ecologice a inputurilor, cum ar fi hrana pentru animale și îngrășămintele chimice
- Combinarea culturilor arabile cu arbori și/sau alte plante. O astfel de combinație creează un ecosistem care sporește sustenabilitatea sistemului agricol
- Îmbunătățirea conservării solului prin tehnici mai bune. În cele din urmă, acest lucru crește randamentul culturilor și permite utilizarea de mai puține îngrășăminte, evitând/reducând astfel emisiile de carbon
- Vânzarea de credite de carbon unor terțe părți pentru a-și compensa emisiile. Acestea sunt create cel mai adesea prin practici agricole sau forestiere, deși aproape orice proiect care reduce, evită, distruge sau captează emisiile poate genera un credit
- Modernizarea echipamentelor prin investiții în vehicule electrice sau în utilaje mai eficiente
- Utilizarea tehnologiilor inteligente, cum ar fi automatizarea sau Internetul obiectelor (IoT), pentru a crește productivitatea și eficiența – de exemplu, prin îmbunătățirea prelevării de probe de sol sau a datelor meteorologice în timp real
- Decarbonizarea livrărilor ulterioare în parteneriat cu clienții
- Îmbunătățirea raportării clienților – de exemplu, prin utilizarea unor noi instrumente online pentru a capta, a alocă și a raporta datele privind emisiile.

Provocări și soluții de finanțare

Diversitatea inițiativelor de tranziție din agricultură creează o gamă largă de cerințe, provocări și soluții de finanțare.

Două domenii evidente de necesitate sunt finanțarea activelor pentru vehicule și utilaje noi și finanțarea proiectelor pentru investiții, precum producția de energie regenerabilă. Cu toate acestea, multe exploatații agricole funcționează la o scară mai mică decât marile corporații cu care instituțiile financiare sunt obișnuite să lucreze. Nici ofertele financiare convenționale pentru întreprinderile mici și mijlocii (IMM-uri) nu sunt, de obicei, adaptate agriculturii. Alte complicații pot include asigurarea sustenabilității clauzelor, obținerea de date fiabile de subscriere și evaluarea terenurilor și a altor garanții.

Deși există firme financiare cu expertiză agricolă, apare acum oportunitatea de a dezvolta produse și servicii axate pe agricultură. Astfel, instituțiile care au relații de-a lungul întregului lanț de aprovizionare ar putea să își folosească poziția ca platformă pentru unificarea standardelor, pentru a face finanțarea mai eficientă și mai accesibilă și pentru a îmbunătăți standardele de raportare „de la fermă la consumator”. Fermierii – în special micii fermieri – pot fi, de asemenea, instruiți pentru a crește randamentul culturilor și pentru a ajunge la practici adecvate de sustenabilitate.

Bunuri de larg consum – o industrie care se străduiește să se schimbe sub privirea atentă a unei noi categorii de clienți exigenți

Sectorul este dominat de firme multinaționale și de produse globale, dar jucătorii mai mici și variațiile locale sunt, de asemenea, importante. Brandingul este esențial, firmele fiind presate de consumatori să reducă emisiile și poluarea. Obiectivele de tranziție variază de la modernizarea fabricilor și a flotelor de distribuție, până la provocări mai complexe, cum ar fi dezvoltarea de noi forme ecologice inovatoare de

ambalaje.

Context

Unele dintre cele mai notabile caracteristici ale industriei bunurilor de consum sunt:

- Vulnerabilitatea la sentimentele consumatorilor, având în vedere posibilitatea de a fi rapid substituite și legătura puternică dintre opiniile personale și deciziile de cumpărare
- Un amestec de produse standardizate, disponibile la nivel mondial și altele adaptate la cererea și preferințele locale
- Marje de profit înguste, ceea ce înseamnă că realizarea unei scalări este crucială pentru aprovizionare, producție și distribuție
- Importanța vitală a brandingului, ambalajul fiind un element crucial, alături de produsele în sine, prețul și disponibilitatea acestora.

Tendințe actuale

Sectorul se confruntă cu mai multe tendințe, pe măsură ce încearcă să abordeze schimbările climatice și alte riscuri de mediu, inclusiv:

- Consumatorii din întreaga lume sunt din ce în ce mai dispuși să își modifice deciziile de cumpărare din cauza preocupărilor legate de mediu și a altor aspecte legate de durabilitate. Cu toate acestea, acest lucru variază foarte mult în funcție de generații, regiuni geografice și piețe locale
- Așteptările tot mai mari ale publicului ca întreprinderile de bunuri de consum (și marii comercianți cu amănuntul) să preia inițiativa în ceea ce privește recunoașterea și abordarea proactivă a eșecurilor istorice în materie de mediu
- Creșterea îngrijorării consumatorilor cu privire la

poluarea cu plastic, care va face ca în curând ambalajele nereciclabile sau nebiodegradabile să devină inacceptabile. Cea mai mare provocare este reprezentată de plasticul flexibil, care este mai greu de reciclat decât alte categorii, din cauza straturilor sale multiple, a flexibilității și a nivelului ridicat de contaminare

- Vulnerabilitatea crescândă la acuzațiile de *greenwashing*, cu riscurile de reputație și de branding aferente
- Disponibilitatea tot mai mare a guvernelor și a organismelor publice de a reglementa ambalajele bunurilor de consum prin interdicții, taxe și alte stimulente.

Inițiative de tranziție

Unele dintre cele mai frecvente inițiative urmărite de companiile producătoare de bunuri de consum pentru a reduce riscurile de mediu sunt:

- Îmbunătățirea amprentei de carbon a inputurilor, în parteneriat cu furnizorii, inclusiv a produselor de origine animală și vegetală, a produselor chimice și a materialelor sintetice
- Îmbunătățirea eficienței și a profilului de mediu al proceselor de fabricație
- Reducerea amprentei de carbon a livrărilor ulterioare către comerțanții cu amănuntul în parteneriat cu distribuitorii
- Asumarea unor angajamente de reducere a utilizării plasticului, de creștere a reutilizării și reciclării și de inovare în materie de ambalaje – de exemplu, prin utilizarea mai frecventă a materialelor biodegradabile.

Provocări și soluții de finanțare

Unele dintre cerințele de finanțare ale industriei sunt

relativ simple, cum ar fi necesitatea de a finanța construcția sau închirierea de noi instalații de producție mai ecologice și mai eficiente.

Alte nevoi de finanțare sunt mai complexe, dar oferă instituțiilor financiare potențialul de a valorifica relațiile existente de-a lungul lanțului valoric – de exemplu, prin finanțarea și asigurarea unor soluții de transport mai ecologice în parteneriat cu furnizorii, distribuitorii și comercianții cu amănuntul.

Un al treilea domeniu – finanțarea tranziției ambalajelor pe o bază mai durabilă – este mult mai dificil. Acest lucru se datorează, în parte, naturii costisitoare și nedovedite a noilor tehnologii, cum ar fi reciclarea chimică și ambalajele bio-derivate. Acest lucru, împreună cu necesitatea de a respecta cerințele de reglementare locale, face dificilă alegerea unui domeniu pentru investiții pe scară largă.

Finanțarea ambalajelor inovatoare este, de asemenea, dificilă din cauza necesității de a dezvolta sisteme de reciclare în circuit închis și a importanței pe care o are disponibilitatea consumatorilor de a-și asuma responsabilitatea pentru eliminarea deșeurilor. Rezolvarea acestor provocări financiare va necesita probabil parteneriate complexe și inovatoare care să implice organizații non-profit, guverne, universități, consumatori, autorități de reglementare și concurenți.

Tehnologie – cu buzunare adânci și o înclinație spre risc, mișcările îndrăznețe sunt caracteristice acestei industrii

Deși există provocări semnificative de depășit în industria de tehnologie, în special în ceea ce privește modul în care sunt răcite activele tehnologice, există soluții preconizate pentru aceste probleme (de exemplu, în ceea ce privește utilizarea, cum ar fi progresele în domeniul stocării datelor pentru a necesita mai puțină energie și, odată cu aceasta, mai puțină răcire, sau inovația în ceea ce privește abordările de răcire

care utilizează metode naturale), iar industria tehnologică este relativ bine plasată pentru a executa astfel de planuri. Majoritatea subsectoarelor prezintă o mână de companii de top cu buzunare adânci și o cultură puternică a inovării. Unele obiective – cum ar fi o producție mai ecologică – sunt cunoscute și de alte industrii. Cu toate acestea, firmele de tehnologie urmăresc planuri de ultimă oră pentru a reduce emisiile, poluarea și cerințele energetice.

Context

Unele dintre cele mai notabile caracteristici ale industriei tehnologice globale sunt:

- Fiecare subsector – comerțul cu amănuntul online, social media, căutare, cloud, fabricarea de dispozitive – este dominat de un număr mic de hiper-scalatori globali
- Companii foarte lichide, finanțate prin marje puternice și fluxuri de numerar pozitive, cu buzunare adânci pentru investiții
- Niveluri ridicate de investiții în cercetare și dezvoltare și o cultură puternică a inovării
- Un rol crucial ca facilitator al inovației și al schimbării în alte industrii, inclusiv facilitarea tranziției globale.

Tendințe actuale

Sectorul se confruntă cu mai multe tendințe majore în încercarea de a aborda schimbările climatice și alte riscuri de mediu, printre care:

- O nevoie tot mai mare de a echilibra inovarea continuă și rapidă cu o mai mare sustenabilitate și riscuri de mediu mai mici – de exemplu, atunci când se dezvoltă rețelele 5G și se construiesc rețele 6G
- O presiune tot mai mare din partea consumatorilor și a altor părți interesate pentru a reduce amprenta de carbon a serverelor cloud și a altor activități cu

consum mare de energie

- Niveluri mai mari de intervenție guvernamentală într-o gamă largă de domenii, inclusiv în ceea ce privește acoperirea rețelei, confidențialitatea datelor, poluarea, antitrustul și știrile false.

Inițiative de tranziție

Firmele de tehnologie urmăresc inițiative de mediu într-o serie de domenii-cheie. Unele sunt foarte asemănătoare cu cele din alte industrii, dar altele sunt unice și mai orientate spre viitor:

- Îmbunătățirea profilului de mediu și a eficienței instalațiilor de producție și a operațiunilor zilnice
- Obligația ca principalele materii prime de fabricație, cum ar fi pământurile rare, să fie obținute în mod etic, reducând la minimum emisiile de gaze cu efect de seră și poluarea mediului înconjurător
- Îmbunătățirea ratei de reciclare a dispozitivelor vechi sau nedorite
- Explorarea unor abordări inovatoare pentru reducerea consumului de energie și a emisiilor de carbon ale centrelor de servere – cum ar fi amplasarea acestora în adâncul oceanului pentru a exploata răcirea naturală
- Utilizarea progreselor de ultimă oră în domeniul chimiei pentru a reduce impactul asupra mediului al fabricării dispozitivelor.

Provocări și soluții de finanțare

Unele dintre cerințele de finanțare ale firmelor de tehnologie – cum ar fi finanțarea investițiilor în noi linii de producție și în alte infrastructuri operaționale – sunt relativ convenționale.

Alte cerințe, cum ar fi finanțarea cercetării și dezvoltării de ultimă oră, au caracteristici mai de nișă – de exemplu, este dificil să finanțezi cercetarea prin îndatorare. De

asemenea, inovațiile pot ridica probleme de înțelegere pentru instituțiile financiare, ceea ce face mai dificilă identificarea și organizarea de finanțări adecvate. Pe de altă parte, multe companii tehnologice aleg să finanțeze aceste activități pe plan intern.

Un alt factor pe care instituțiile financiare trebuie să îl monitorizeze este posibilitatea ca anumite elemente ale industriei de tehnologie să fie vulnerabile la fluctuațiile de opinie și la prejudicii de reputație, dacă sunt percepute ca fiind necorespunzătoare pentru consumatori – așa cum s-a văzut în cazul prăbușirii recente a unor afaceri cu criptomonede.

Cristian Cârstoiu, Partener, Consultanță, EY România: „Având în vedere presiunea economică în creștere, coroborată cu așteptările acționarilor și ale consumatorilor pentru o strategie sustenabilă, multe firme de tehnologie se lansează în proiecte îndrăznețe, care ar putea stabili normele pentru viitor. Reproiectarea de la zero a planurilor de fabricație a operațiunilor zilnice, aprovizionarea etică cu materii prime, răcirea naturală -utilizarea apei din adâncurile oceanului – sau îmbunătățirea reciclării propriilor instrumente sunt câteva dintre inițiativele de mediu care sunt luate, însă finanțarea acestora este o problemă cu care mulți alții, jucători mai mici din domeniul tehnologiei, trebuie să se confrunte. Cea mai recentă analiză a [EY Future Consumer Index](#) relevă diferențe între abordarea adoptată de piețe precum SUA, Australia sau Scandinavia, cu decizii extrem de localizate, bazate pe reglementări, accesul la finanțare și preferințele consumatorilor”.

Concluzie

Aceste analize sunt instantanee simplificate. Realitatea este mult mai complexă, iar căile de tranziție vor evolua continuu, ca răspuns la condițiile în schimbare și la opiniile părților interesate. De exemplu, cel mai recent EY Future Consumer Index arată că tipul de consumatori „planeta întâi” câștigă

teren, chiar dacă creșterea prețurilor la alimente și energie înseamnă că accesibilitatea rămâne principala prioritate a consumatorilor pe piețe precum Scandinavia, Australia și SUA. Indicele relevă, de asemenea, decalaje semnificative între intențiile și acțiunile consumatorilor în materie de sustenabilitate.

Devine esențial ca instituțiile financiare care urmăresc să își îndeplinească angajamentele de zero net să fie curioase în ceea ce privește știința mediului, să înțeleagă circumstanțele și provocările din diferite sectoare și să aplice aceste cunoștințe și această perspectivă în strategia și operațiunile lor.

[1] Conferința Națiunilor Unite privind schimbările climatice din 2022, denumită mai frecvent „COP27”, va fi cea de-a 27-a conferință a Națiunilor Unite privind schimbările climatice, care va avea loc în perioada 6-18 noiembrie 2022 la Sharm El Sheikh, Egipt.

Tax Magazine nr. 4 iulie – august 2022

Editorial

- **Sorin Biban**

Ordonanța Guvernului nr. 16/2022 – noi obstacole pentru contribuabili

De actualitate

- **Biriș Goran SPARL**

Modificări importante ale Codului de procedură fiscală

- **Daniel Dascălu, Mihail Boian**

Începutul toamnei vine din nou cu modificări aduse peste noapte Codului de procedură fiscală

Impozite indirecte

- **Delia Cataramă, Diana Dănilescu, Mihaela Nuță**

Anularea înregistrării în scopuri de TVA și ajustarea dreptului de deducere în cazul bunurilor de capital. Ordonanța CJUE în cauza C-627/21, S.H.

Procedură fiscală

- **Alina-Adriana Arseni**

Măsuri cu efect suspensiv ce pot fi dispuse în contextul dublării procedurilor în materie fiscală și penală

- **Cristina Vasilescu, Raluca Sârbu, Ana Maria Godeanu**

Este procedura amiabilă o soluție viabilă pentru evitarea dublei impuneri în România?

- **Ionuț Măstăcăneanu, Andrei Scîntee**

DAC8 – o nouă obligație de raportare pentru creșterea transparenței fiscale într-o economie digitală

Jurisprudență fiscală națională

- **Viorel Terzea, Daniela-Ioana Stăncioi**

Sinteză de jurisprudență fiscală națională

Jurisprudența fiscală a instanțelor europene

- Sinteza hotărârilor în materie fiscală pronunțate de Curtea de Justiție a Uniunii Europene în perioada iulie-august 2022

Accesați revista [aici!](#)

Cetățenilor ucraineni care au depășit șase luni de prezență în România le revin obligații fiscale suplimentare

Autori:

- **Corina Mîndoiu, Partener, Impozit pe venit și contribuții sociale, EY România**
- **Andra Ciotic, Senior Manager, Impozit pe venit și contribuții sociale, EY România**

În luna august a acestui an s-au împlinit șase luni de când primii cetățeni ucraineni au ajuns în România pentru a căuta aici protecția, atât fizică, cât și financiară, a lor și a familiilor lor.

Conform datelor disponibile, din cele aproximativ 1,5 milioane de cetățeni ucraineni care au intrat în România începând cu 24 februarie a.c., peste 87.000 au rămas la noi în țară, fiind încă prezenți aici. O parte dintre aceștia s-au încadrat în muncă, activând în domenii precum cel al industriei prelucrătoare, construcții, hoteluri și restaurante sau comerț, iar altă parte și-a înființat mici afaceri de familie în România.

Peste 6.400 de cetățeni ucraineni sunt integrați pe piața muncii din România, potrivit celor mai recente statistici ale Ministerului Muncii și Protecției Sociale, fiind înregistrate 6.420 de contracte active ale cetățenilor ucraineni, dintre care 4.282 sunt contracte care au data de început a activității exact în ziua declanșării conflictului din

Ucraina. Din total, 1.155 sunt înregistrate în industria prelucrătoare, 616 în construcții, 495 în hoteluri și restaurante, în comerțul cu ridicata și amănuntul sau reparații autovehicule și motociclete, iar 345 în domeniul activităților de servicii administrative sau a activităților de servicii suport.

Cei mai mulți dintre ucrainenii, 1.297, și-au găsit loc de muncă în București, 435 în județul Bistrița-Năsăud, 269 în județul Timiș, 235 în județul Arad, 216 în județul Maramureș, 161 în județul Bihor și 150 în județul Argeș, relevă datele ministerului.

Ce înseamnă din perspectiva fiscală, pentru un cetățean ucrainean, prezența în România pentru o perioadă mai mare de șase luni și la ce detalii din legislația fiscală din România ar trebui să fie atenți aceștia?

Pe partea de stabilire a reședinței în România și a accesului la piața muncii, lucrurile sunt ceva mai simple și la îndemână, existând unele derogări legislative. Din perspectiva fiscală însă, șederea pe teritoriul României pe o perioadă mai mare de șase luni, mai exact mai mare de 183 de zile, se poate translata în obligații fiscale suplimentare.

Astfel, legislația fiscală din România prevede obligația completării formularului *Chestionar pentru stabilirea rezidenței fiscale a persoanei fizice la sosirea în România* de către orice persoană fizică care sosește în țara noastră și va avea o ședere pentru o perioadă sau mai multe perioade care depășesc în total 183 de zile, pe parcursul oricărui interval de 12 luni consecutive, care se încheie în anul calendaristic vizat.

Chestionarul menționat se depune, la autoritățile fiscale române competente, doar după împlinirea perioadei de 183 de zile de prezență în țară, având ca scop stabilirea statutului fiscal în România a persoanei fizice, respectiv de persoană

fizică rezidentă fiscal în România sau nerezidentă. Acest lucru se întâmplă prin emiterea unei *Notificări privind îndeplinirea condițiilor de rezidență* de către autoritățile fiscale.

Prin urmare, pe baza situației personale ce urmează să fie analizată, de la caz la caz, de către autoritățile fiscale, acestea pot concluziona că persoana în cauză îndeplinește sau nu condițiile pentru a fi considerată rezidentă fiscal în România.

Prin urmare, cetățenii ucraineni pentru care se constată, în urma analizei punctuale, că îndeplinesc condițiile din legislația românească, pentru a fi încadrați ca rezidenți fiscali români, vor deveni impozabili în România, pe veniturile lor globale.

Dacă anumite disponibilități bănești au fost transferate deja în România, decizia în sine a determinat, pentru cetățeanul respectiv, ca sursa ulterioarelor venituri din deținerea acestora, precum venituri din dobânzi, să fie una română, ceea ce, pe cale de consecință, duce la impozitarea automată a acestor venituri în România.

Rezidența fiscală în România atrage obligația de declarare aici și de impozitare corespunzătoare a eventualelor venituri externe pe care cetățeanul ucrainean le-ar putea obține, încă din prima zi de prezență aici: fie din închirierea unei proprietăți deținute în afara României, fie din deținerea și/sau transferul unor acțiuni la societăți străine sau alte investiții similare pe care cetățeanul ucrainean le-ar putea avea.

Toate aceste obligații suplimentare, de declarare și de plată a obligațiilor fiscale în România, cad în sarcina cetățeanului ucrainean. Important de menționat este faptul că șederea în România, prin stabilirea reședinței aici, atrage, de asemenea, calificarea cetățeanului ucrainean drept contribuabil la

sistemul de asigurări sociale obligatorii din România – cu posibile obligații de plată suplimentare pentru veniturile personale obținute din România și/sau din afara României, după caz.

Dacă, în ceea ce privește veniturile personale, altele decât cele salariale, rezidența fiscală joacă un rol important și este necesară determinarea acesteia pe baza procedurii amintite mai sus, din perspectiva veniturilor din salarii, lucrurile stau diferit.

Astfel, cetățenii ucraineni angajați în România datorează atât impozit pe venitul din salarii, cât și contribuțiile sociale obligatorii, pentru activitatea salarială desfășurată la noi în țară, similar unui angajat român, fără obligații personale suplimentare, de declarare sau de plată. Este exact cazul celor peste 6.400 de cetățeni ucraineni înregistrați pe statele de plată ale unor companii românești, care figurează în statisticile Ministerului Muncii.

Pe de altă parte, în cazul cetățenilor ucraineni care lucrează în România, dar sunt plătiți în continuare de un angajator ucrainean, este de menționat faptul că obligațiile de declarare și de plată a obligațiilor fiscale datorate în România, atât din perspectiva impozitului pe venitul din salarii, cât și a contribuțiilor sociale obligatorii, cad doar în sarcina cetățeanului ucrainean.

Concluzia este una singură: nu există derogări speciale de la prevederile generale ale legislației fiscale din România pentru cetățenii ucraineni refugiați de război. Mai mult, schimbarea rezidenței fiscale în cea română, prin îndeplinirea condițiilor specifice din legislație, coroborat cu prevederile Convenției pentru evitarea dublei impuneri dintre România și Ucraina, atrage obligații fiscale suplimentare pentru cetățenii ucraineni stabiliți în România.